

A Research on the Reflections of the TV Series being Watched on the Paintings of Secondary Scholl Students*

Mehmet ÖNAL¹ & Orhan TAŞKESEN²

Keywords

Child, TV series, secondary school level, painting.

Abstract

The aim of this study is to analysed the positive and negative sides of the TV series, which are being watched, on children at the secondary school level through pictures, one of the means of children expressing themselves. The study was conducted in a medium province located in the east of Turkey. The research group of the study consisted of totally 109 students (48 girls, 61 boys), who were at the ages of 10, 11, 12, 13 and 14 in the 5th (35), 6th (35) and 7th (39) grades of a secondary school in 2015/2016 education and training year.

In the research, the document analysis method was employed among the qualitative research methods. The data of the research were analysed using the descriptive analysis technique. The analyses of the data were tested at the meaningful level of 0,5 in the SPSS 22 software program. To measure positive and negative achievement scores according to gender variable, the Unrelated (Independent) Sample T-Test was applied, to measure positive and negative achievement scores according to father education level, mother education level and the classes of students, the Single Factor Analysis of Variance for Unrelated Sample (One-Way ANOVA) test was used.

According to the findings of the research, the average scores of positive achievement of female students were significantly higher than male students; and negative achievement scores were significantly lower than male students. According to the education level of the parents and the class levels of the students, it was found that the students were not significantly different in their positive and negative achievement scores.

Depending on the findings of the research, it can be concluded that male students are more likely to watch the TV series containing negative samples compared with girls. This result is an expected result when the gender characteristics of male and female students are taken into consideration. The average positive achievement scores of the students can be rated between medium and good. Negative achievement average scores are medium for male students and lower for female ones.

Article History

Received
11 July, 2018
Accepted
17 Sep, 2018

* Bu makale IX. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuş, tavsiyeler doğrultusunda kısmi değişiklikler yapılmıştır.

¹ Corresponding Author. Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, monal60@gmail.com

² Doç. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, orhantaskesen@erzincan.edu.tr

İzlenmekte Olan Dizilerin Ortaokul Öğrencilerinin Resimlerine Yansımaları Üzerine Bir Araştırma*

Anahtar Kelimeler
Çocuk, dizi, ortaokul düzeyi, resim.

Özet

Bu çalışmanın amacı, izlenmekte olan dizilerin ortaokul düzeyindeki çocuklar üzerindeki olumlu olumsuz yönlerini çocukların kendilerini ifade etme araçlarından biri olan resimler üzerinden analiz etmektir. Çalışma ülkemizin doğusunda bulunan orta ölçekli bir şehirde yapılmıştır. Araştırmanın çalışma gurubunu 2015/2016 Eğitim Öğretim yılında ortaokulun 5. (35), 6. (35), ve 7. (39) Sınıflarına devam eden 10, 11, 12, 13 ve 14 yaşlarında (48 kız, 61 erkek) toplam 109 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden döküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın verileri betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Verilerin analizleri SPSS 22 programında 0,5 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre olumlu ve olumsuz kazanım puanları ölçmek için ilişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testi, baba öğrenim, anne öğrenim ve öğrencilerin sınıflarına göre olumlu ve olumsuz kazanım puanlarını ölçmek için ise ilişkisiz Örneklem İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) testi kullanılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre, kız öğrencilerin olumlu kazanım puan ortalamaları erkek öğrencilere göre anlamlı olarak yüksek, olumsuz kazanım puanları ise erkek öğrencilere göre anlamlı olarak düşüktür. Anne baba eğitim durumuna ve öğrencilerin sınıf düzeylerine göre öğrencilerin olumlu ve olumsuz kazanım puanlarında anlamlı ölçüde farkın olmadığı bulgularına ulaşılmıştır.

Araştırma bulgularına bağlı olarak erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre olumsuz örnek içeren dizileri daha çok izledikleri sonucu çıkarılabilir. Bu sonuç erkek ve kız öğrencilerin cinsiyet özellikleri düşünüldüğünde beklenen bir sonuçtur. Öğrencilerin ortalama olumlu kazanım puanları orta iyi arası derecelendirilebilir. Olumsuz kazanım ortalama puanları ise erkeklerde orta, kız öğrencilerde düşüktür.

Makale Geçmişi
Alınan Tarih
11 Temmuz 2018
Kabul Tarihi
17 Eylül 2018

1. Giriş

İletişim insanların yaşamlarındaki vazgeçilmez unsurlardan biridir. İnsanoğlu varoluşundan buyana sürekli iletişim kurma ihtiyacı hissetmiştir. Tarihin derinliklerine doğru gittiğimizde insanların ilkel yollarla iletişim kurduğunu ve zamanla bunu geliştirdiği görülmektedir. Yazının bulunmasıyla iletişim basamak atlamış, matbaanın icadı ile ise bu durum farklı bir boyut kazanmıştır. Artık herkes gazete, dergi gibi iletişim araçlarına ulaşabilmektedir. Yazılı medyanın yanına teknoloji ilerledikçe radyo ve televizyonun ortaya çıkardığı sesli ve görsel medya eklenmiştir.

Günümüzde teknoloji büyük bir rekabetin içinde olduğu için kendini sürekli geliştirmek ve yenilemek zorundadır. Rekabetin sonucunda gelişen teknoloji ile ortaya çıkan bilgisayar, telefon, tablet gibi cihazlar görsel medyanın çeşitliliğini artırmıştır. Görsel medya artık sadece televizyon olmanın ötesine geçmiş, internette görsel medyaya dahil olmuştur. Dolayısıyla görsel medya hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Görsel medya Aydeniz'in (2013:22-23) de belirttiği gibi ses, renk, hareket ve yazı içeren görüntülerin bir araya getirilip birleştirilmesi sonucu izleyici ile buluşur. Görsel medyayı diğer medya türlerinden ayıran en önemli özellik hareketli yayın yapmasıdır.

Görsel medyanın içinde en yaygın, en popüler ve en çok eleştirilen araç televizyondur. Televizyonun dünyadaki ve Türkiye' deki tarihine göz atmak gerekir. Televizyon ile ilgili ilk çalışmalar 19.yy' lın (1873) son çeyreğine

yaklaşırken başlamıştır. İrlanda' lı, Alman, Amerikan, İngiliz bilim adamları yarım asır boyunca televizyon ile ilgili çalışmalar yapmış, denemeler gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmalar sonuç vermiş ve televizyon yayınları başlamıştır. İlk düzenli televizyon yayını 1936 yılında İngiltere'de başlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri' nde (ABD) ise düzenli televizyon yayınına başlama tarihi 1939 yılıdır (Mete, 1999: 3). Televizyon keşfedilip Avrupa' da yayılınca Türkiye' de de halk televizyona ilgi göstermiş, gelişmeleri takip etmiştir. Fakat televizyon kurma girişimleri ancak 1950' lerde başlamıştır. 1952-1953 akademik yılına gelindiğinde İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Türkiye' deki ilk deneme yayınlarını gerçekleştirmiştir. Maalesef o dönemde Türkiye' de televizyon vericileri bulunmadığından deneme yayınları kamuya aktarılamamıştır (Tanrıöver, 2011: 11). Bu durum televizyon yayıncılığı üzerinde yapılan çalışmaların Avrupa'nın çok gerisinde kaldığının bir göstergesidir.

Ankara televizyonu "ilk deneme" yayınlarını 1968' de başlatmış ve haftada üç gün belli saat aralıklarında bu deneme yayınlarını sürdürmüştür (Tanrıöver, 2011: 11). 1970' li yıllara geldiğimizde televizyon sayısı artmış, izleyici kitlesi oluşmaya başlamıştır. Bu dönemde her gün yayın yapılmış televizyon yayınlarının sürelerinde artış görülmüştür.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu (TRT) 1986' da ikinci ve 1989' da Güney Doğu bölgelerine yönelik üçüncü kanalı yayına sokmuştur. Türkiye' nin ilk özel televizyonu Magic Box-Star 1990 yılında yasal olmamakla birlikte, Türkiye sınırları dışından, uydu teknolojisi sayesinde yayına başlamıştır. (Tanrıöver, 2011: 14). Bu Türkiye' de yeni bir dönemin habercisidir. Magic Box-Star kanalındaki program çeşitliliği çok çabuk ilgi odağı olmuş, yeni televizyon kanallarının açılmasını tetiklemiştir.

Özel televizyon sayılarının hızla artması ve program çeşitliliğinin zenginleşmesi insanların günlük yaşamlarını etkilemiş, televizyon karşısında zaman geçirme süreleri artmaya başlamıştır. Bu durum insanların günlük yaşamlarını televizyon programlarına göre düzenlemeye, planlarını televizyon programlarına göre yapmaya itmiştir. Artık televizyon Türk toplumunun büyük kesiminin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir.

Konuyla ilgili alanyazın (Geçer,2015; Baran, Baran,2014; İlaslan, 2014; Cerci, 2014; Tanrıöver; 2011, Pencere, Yılmaz, 2014; Kara, 2011; Ünlüer,1999; Mete, 1999) incelendiğinde Dünya ve Türk televizyon yayınları tarihi hakkında çok sayıda çalışma yapıldığı görülmektedir.

Köse (2014: 298) Türkiye' de televizyon izleme alışkanlıkları ve tercihleri üzerine yapılan araştırmalarda en çok diziler ve haberlerin izlendiğini belirtmektedir. Drama programlar kapsamında ele alınan televizyon dizileri, ABD ve İngiltere' de üretildikleri 1950, 1960' lı yıllardan bu yana değişik biçim ve yaklaşımlarla izleyiciye yansımışlardır (Cerci,2014: 5). Bu diziler genellikle öykü ve romanlardan etkilenecek izleyici ile buluşmuşlardır. Televizyon dizilerindeki gizem ve heyecan izleyicilerden çok fazla ilgi görmüş, aynı zamanda dizilerin fantastik bir dünya oluşturması da dizi filmlerinin çekiciliğini arttırmıştır.

Türk izleyicilerinin televizyon dizileriyle buluşması ilk önce Brezilya yapımı 'pembe dizilerle' olmuş, daha sonra bunu Amerikan yapımı 'pembe diziler'

izlemiştir. Bunlar arasında en çok akılda kalanlara Virginia, Dallas, ve Yalan Rüzgarı örnek gösterilebilir. (Tanrıvermiş, 2007: 6). Televizyonun Avrupa ve ABD' de Türkiye' den daha önce yaygınlaşması bizi bu ülkelerin dizilerine mahkum etmiştir. Tanrıvermiş' in de (2007: 6) belirttiği gibi daha sonraki yıllarda TRT'nin desteğiyle ilk yerli Türk dizileri yapılmıştır.

TRT'nin 1974 yılında çektiği Kaynanalar dizisiyle başlayan Türk televizyonlarının dizi çalışmaları, 1989 yılında özel televizyon kanallarının yayına başlamasıyla dizi yapımları çoğalmış, zamanla prodüksiyon şirketlerinin de gelişmesiyle dizi yapımı apayrı bir sektöre dönüşmüştür. Geniş kitlelerin beğenisini kazanan Türk dizileri yabancı televizyon kanallarının da ilgisini çekmeye başlamıştır (Cereci, 2014: 7). Bu gelişmeler Türk televizyonlarının Avrupa ve ABD' ye olan bağımlılığını ortadan kaldırmıştır. 2000' li yıllardan sonra süreç tersine dönmüş, yaptığımız diziler bir çok ülkeye ihraç edilir hale gelmiştir.

Televizyonun evin neredeyse birlikte en fazla zaman geçirilen bir aile üyesi haline gelmesinde, her akşam birbiri ardına arzı endam eden dizilerin büyük payı olduğu tespit edilmiştir (Köse, 2014: 298). Dizilerin hayatımıza bu kadar girmesinin bazı kaçınılmaz sonuçları olmuştur. Çocuklarımıza isim verirken dönemin dizi kahramanlarının isimlerinin tercih edilmesi, cep telefonu melodilerinde dizi müziklerinin sıkça kullanılması, gençlerin saç modelleri, konuşmaları ya da kıyafet seçimleri dizilerin toplum üzerindeki etkisinin bir göstergesidir. Bu ve buna benzer durumlar dizilerin içeriklerini sorgulama zorunluluğu doğurmuştur. Radyo Televizyon Üst Kurulu'nun (RTÜK) ikaz ve denetlemelerine rağmen zaman zaman dizilerde olumsuz durumlarla karşılaşmaktadır.

Dizilerin hedef kitleye doğrudan hitap etme ve onları etkileme özelliği oldukça yüksektir. Demografik ve coğrafik açıdan farklılıklar gösteren, geniş bir hedef kitleye hitap etme özelliği olan yerli dizilerin sosyal mesajlar için önemli bir dağıtım kanalı olduğu öngörüsü güçlenmektedir. Diziler aracılığı ile topluma aktarılan sosyal içerikli mesajlar ile kitlede daha hızlı bir biçimde algı ve tutum değişikliği yaratılabileceği öngörüsünü geliştirmek olasıdır (Cılızoğlu, 2011: 93). Bu bağlamda düşündüğümüzde yayınlanan bazı dizilerin toplum özellikle de ergen çocuklar üzerindeki olumlu-olumsuz etkileri olabileceği düşünülebilir.

Kitle iletişim araçları (KİA) içerisinde önemli bir yere sahip olan televizyon, kullanılma aracı ve kullanılma sıklığıyla doğru orantılı olarak çocuk üzerinde farklı etkilere sahip olabilmektedir. Çocuğun televizyondan olumsuz etkilenmemesi için anne ve babalara büyük görevler düşmektedir. Anne babanın çocuğun izlediği televizyon süresinin kısa olmasına dikkat etmesi, çocuğun izlediği programları denetlemesi ve çocuğun gelişimine uygun programları izlemesine özen göstermesi önem taşımaktadır (Şen, Sevim, 2011: 221). Bunlarla beraber çocuklar bilinçlendirilmeli ve çocuğa sorumluluk yüklenmelidir. Büyükler çocukları ne kadar denetlese de bu sorunu tamamen çözmek çocuğa nasıl televizyon izleneceğini davranış olarak kazandırmaktan geçmektedir.

Televizyonlar, çocukların ve ergenlerin sosyalizasyonunda etkin olan araçların başında gelmektedir. Çocuklar ve ergenler pek çok şeyi televizyondan öğrenmekte ve davranış haline getirmektedir. (Erdoğan, Ekşi, Tektaş, 2012: 84) Bu durumun çocukların ve gençlerin günlük sosyal davranışlarını etkilemesi kaçınılmaz bir

gerçektir. Yayınlanan dizilerin bazılarının şiddet içerikli olması çocukların davranışlarında olumsuz sonuçlara yol açabilir. Erdoğan, Ekşi ve Tektaş (2012: 85) çocukların şiddet olaylarına katılmasındaki en önemli faktörün daha önce şiddete tanık olmaları veya maruz kalmaları, şiddete maruz kalmak ve ya tanık olmak şiddete karşı duyarsızlaşmaya şiddetin hedefe ulaşmada, problem çözmede kullanılabileceğini düşünmeye yol açtığını savunmaktadırlar.

İleri düzeyde eğitim ve yüksek mesleki konumu olan ebeveynlerin, çocuklarının televizyon izleme model ve süresini etkilediği bir gerçektir. Eğitimi az ve mesleki konumları düşük olan ebeveynlerin bulunduğu ailelerin çocukları daha fazla televizyon izlemektedir (İşçibaşı, 2003: 146). Eğitim seviyesi düşük ailelerin bu açığı kapatıp çocuklarını daha iyi yetiştirmeleri için daha fazla çaba göstermesi gerekmektedir. Şirin'e (2006: 102) göre önemli olan bu araçları kullanma bilincini çocuklara öğretebilmektir. Aksi halde bu süreç sonraki kuşaklarda da devam edebilir.

Televizyon dizileri, çizgi filmler, internet kafeler kontrol edilmeden çocukların kullanımına sunulduğunda onların duygu ve düşüncelerinde, yaşayışlarında tamiri mümkün olmayan yaralar açabilmektedir (Önder, 2008: 183-184). Çünkü çocuklar her sahneyi izleyebilir, onun yararlı ya da zararlı olduğunu o an anlamayabilir. Bu gibi durumların önüne geçebilmek için devletin almış olduğu çeşitli uygulamalar vardır. İnternet kafelere konulan yaş sınırı, RTÜK' ün "Akıllı İşaretler" sistemi, evlerde, kurumlarda internet kullanımında alınan bazı tedbirler buna örnek gösterilebilir. Fakat bunların yetersiz olduğu daha fazla koruyucu önlemlerin alınması ve çocukların bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca televizyonun toplumların menfaatine kullanılması ve zararlı yayınlardan toplumun korunması amacıyla gelişmiş ülkelerde tedbir getirilmiştir. 1989 yılında "Avrupa Sınır ötesi Televizyon Anlaşması" 17 Avrupa ülkesi tarafından imzalanmış, Türkiye ise bu anlaşmayı 1993 yılında imzalamıştır. Bu anlaşmanın televizyon yayınlarında tespit ettikleri ortak görüşleri arasında yayınlarda "Kamu Yararı", "Kamu Rahatı", "Kamu İhtiyacı" için yapılması vurgulanmış programlarda "Anlatım Özgürlüğü", "Temel Özgürlüklerin Korunması", "Toplumun ve Bireyin Gelişimi", "Edebe Aykırı Yayın Olmaması", "Şiddet Eğilimini Kötülememesi", "Gençlerin ve Çocukların Fiziksel, Zihinsel ve Ahlaki Gelişimini Engellememesi", "Haberin Gerçeklere Uygun Olması", "Cevap Hakkının Sağlanması" gibi ilkeler benimsenerek yasak ve sınırlamalar getirilmiştir. Türkiye' de ise Avrupa Sınır ötesi Anlaşması' ndaki ilkeler ve benzer yayın ilkeleri 3984 sayılı Kanun' a konularak toplumun zararlı yayınlardan korunması amaçlanmıştır (Mete, 1999: 97-98).

Görüldüğü gibi televizyonun etkilerinden korunmak için bir takım önlemler alınmış. Fakat önlemlere rağmen süreç istenildiği gibi olmamıştır. Şirin' e göre (206: 136) Problemin kaynağı bu araçlardan ziyade çocuk yetiştirme eğilimlerinde aranmalıdır. Çocuğa güven ve korku, sevgi ve sevinç duygularını yaşama ortamı hazırlayamayan ailelerin çocuklarının nefret, kırılcılık ve zorbalığa yönelmelerinde korku-şiddet filmlerinin etkisi fazladır.

Çocuğun oluşturmuş olduğu etkinliklerin (ürünlerin) benimsenmiş ve kabul görmüş olması onun düşünsel ve duygusal alanda rahatlamasına, kendisini daha iyi ifade etmesine ve yeni deneyimler kazanmasına, üretmenin vermiş olduğu mutluluk ve heyecanın yaşanmasına ortam sağlayacaktır. Böylelikle çocuk aile,

öğretmen ve özellikle çevresindeki arkadaş gruplarıyla daha sağlıklı bir iletişim kurarak kendine olan güveni de artmış olacaktır. Bunlar çocuğun sosyalleşmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Her çocuk doğası gereği kendisini ifade edecek yaratıcı etkinliklere gereksinim duyar. Önemli olan, resim, müzik, drama, dans, şiir ve el becerilerine dayalı çeşitli yaratıcı etkinlikler için uygun koşulları sağlayarak onları bu etkinliklere motive edip tanıştırmaktır (Artut, 2004: 178).

Türkiye’ de yayınlanan dizi sayısının çok olması bizlere dizi izleme oranının yüksek olduğunu göstermektedir. Çocukların bu dizilerden aldıkları kazanımları bizlere ifade etme yöntemlerinden biri de çizdikleri resimlerdir. Çünkü Taşkesen ve Güncü’nün de (2009:130) ifade ettiği gibi sembolik bir dil olan resim dili, çocuğun kendini yalın bir biçimde ifade etme aracı olup, yetişkin ile çocuk arasında bir iletişim kanalı oluşmasını sağlamaktadır. Kırıçoğlu (2005: 56) ise çocuğun iç dünyasının anlaşılması, iç çatışmalarının ortaya çıkarılmasının onun çok yönlü gelişiminde önemli bir etmen olduğunu belirtmektedir. Bu yönüyle çocuk resimleri çocuğun tanınmasında, gelişmesinde ve ruh sağaltımında araçsal bir işleve sahiptir.

Sanata yönelik en önemli özellik anlatımdır. Kişinin öznel iç görüşü, imgeleri, düşünceleri ve duyguları sanat ile görselleşir (Artut, 2004: 103). Sanat eğitimi yoluyla, çocuk ile çevresi, özellikle kültürel çevresi arasındaki etkileşim ve iletişim daha güçlü ve anlaşılır olacaktır (Buyurgan, Buyurgan, 2007: 22). Çocuk kendi resimlerinde bize imgelerini, düşüncelerini ayrıntılarıyla anlatma olanağı bulur (Yavuzer, 2015:12). Bu doğrultuda çalışmanın amacı çocukların hangi dizileri izledikleri ve bunlardan nasıl etkilendiklerini kendi çizdikleri resimler üzerinden analiz etmektir.

Alt amaçlar:

- Çocukların izledikleri diziler hangileridir?
- Çocukların izledikleri dizilerin türleri nelerdir?
- Çocukların resimlerinde dizilerin hangi yönleri öne çıkmaktadır?
- Çocukların resimlerinde dizilerden alınan olumlu-olumsuz yönler nelerdir?

Bu amaçlarla araştırmada aşağıdaki sorulara cevap bulunmaya çalışılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin;

- Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre olumlu kazanım puan ortalamalarında anlamlı fark var mıdır?
- Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre olumsuz kazanım puan ortalamalarında anlamlı fark var mıdır?
- Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre olumsuz kazanım puan ortalamalarında anlamlı fark var mıdır?
- Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre olumlu kazanım puan ortalamalarında anlamlı fark var mıdır?
- Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre olumsuz kazanım puan ortalamalarında anlamlı fark var mıdır?

- Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre olumlu kazanım puan ortalamalarında anlamlı fark var mıdır?
- Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre olumlu kazanım puan ortalamalarında anlamlı fark var mıdır?
- Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre olumsuz kazanım puan ortalamalarında anlamlı fark var mıdır?

2. Yöntem

Bu çalışmanın amacı Türkiye’ de izlenmekte olan dizilerin olumlu olumsuz yönlerini ortaokul düzeyindeki çocukların resimleri üzerinden analiz etmektir. Bu amaçla yapılan araştırma nitel araştırma yöntemlerinden döküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Döküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Döküman incelemesi veya analizi tek başına bir araştırma yöntemi olabildiği gibi, diğer nitel yöntemlerin kullanıldığı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da işe yarayabilir (Yıldırım, Şimşek, 2011: 187-189).

Yazılı kaynakların yanı sıra film, video ve fotoğraf gibi görsel malzemeler de nitel araştırmalarda kullanılabilir. Bu tür materyaller tek başlarına bir araştırmanın temel veri toplama araçları olabileceği gibi çoğu durumda gözlem, görüşme veya döküman incelemesi gibi veri toplama yöntemleri ile birlikte ek veri kaynakları olarak kullanılabilir. (Yıldırım, Şimşek, 2011: 189). Bu kapsamda araştırma ortaokulun 5., 6. ve 7. sınıflarına devam eden 48 kız, 61 erkek olmak üzere 109 öğrenci ile yürütülmüştür.

Dökümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı, ihtiyacı olan veriyi, gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edilebilir. Bu anlamda döküman incelemesi, araştırmaya zaman ve para tasarrufu anlamında katkıda bulunacaktır (Yıldırım, Şimşek, 2011: 188).

2.1. Çalışma Grubu

Araştırma 2015/2016 öğretim yılında ortaokul 5. sınıf (35), 6. Sınıf (35) ve 7. sınıfa (39) devam eden 109 (48 kız, 61 erkek) öğrenci ile yürütülmüştür.

Çalışma grubuna ilişkin demografik özelliklerle ilgili genel tanımlayıcı bilgiler (cinsiyet, yaş, baba öğrenim, anne öğrenim, izlenen dizinin adı, dizinin izlenme nedeni) aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 1: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	yüzde
Kız	48	44.0
Erkek	61	56.0
Toplam	109	100.0

Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’ de gösterilmiştir. Tabloda 109 katılımcının 61’i erkek (%56.0), 48’ i (%44.0) ise kız öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 2: Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Yaş	Frekans	Yüzde
10	8	7,3
11	31	28.4
12	34	31.2
13	31	28.4
14	5	4.6
Toplam	109	100

Katılımcıların yaşlara göre dağılımı Tablo 2’ de gösterilmiştir. 11 ve 13 yaşındaki öğrenci oranlarının aynı olduğu görülmektedir. Tabloda 109 katılımcının 8’ i 10 (% 7.3), 31’ i 11 (% 28.4), 34’ ü 12 (% 31.2) , 31’ i 13 (% 28.4), 5’ i (% 4.6) 14 yaş öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 3: Öğrencilerin Baba Öğrenimlerine Göre Dağılımı

Okullar	Frekans	Yüzde
İlkokul	15	13.8
Ortaokul	27	24.8
Lise	46	42.2
Üniversite	19	17,4
Belirtmeyen	2	1.8
Toplam	109	100,0

Katılımcıların baba öğrenimlerine göre dağılımı Tablo 3’ de gösterilmiştir. Tabloda 109 katılımcının 15’ i (%13.8) ilkokul, 27’ si (% 24.8) ortaokul , 46’ sı (%42.2) lise, 19’ u (%17,4), ise üniversiteden oluşmaktadır. Katılımcılardan 2 öğrenci (% 1.8) baba öğrenim durumlarını belirtmemiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Anne Öğrenimlerine Göre Dağılımı

Okullar	Frekans	Yüzde
İlkokul	35	32.1
Ortaokul	33	30.3
Lise	38	34.9
Üniversite	2	1.8
Belirtmeyen	1	0.9
Toplam	109	100

Katılımcıların anne öğrenimlerine göre dağılımı Tablo 4’ de gösterilmiştir. Tabloda 109 katılımcının 35’ i (%32.1) ilkokul, 33’ ü (% 30.3) ortaokul , 38’ i (% 34.9) lise, 2’ si (% 1.8) , ise üniversiteden oluşmaktadır. Katılımcılardan 1 öğrenci (% 0.9) anne öğrenim durumunu belirtmemiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin İzledikleri Dizi İsimlerine Göre Dağılımı

Dizi Adları	Frekans	Yüzde
Diriliş Ertuğrul	35	32.1
Kırgın Çiçekler	10	9.2
Arka Sokaklar	7	6.4
Tatlı İntikam	7	6.4
Bir Garip Aşk	5	4.6
Kiralık Aşk	5	4.6
Aşk Yeniden	4	3.7
Kara Sevda	4	3.7
Eşkiya Dünyaya Hükümdar Olmaz	3	2.8
İlişki Durumu Karışık	3	2.8
Kurtlar Vadisi Pusu	3	2.8
Poyraz Karayel	3	2.8
Yeşil Deniz	3	2.8
Akasya Durağı	2	1.8
Kiraz Mevsimi	2	1.8
Müdür Ne Yaptın	2	1.8
Aile İşi	1	0.9
Baba Candır	1	0.9
Elif	1	0.9
Filinta	1	0.9
Hayat Şarkısı	1	0.9
Hız. Yusuf	1	0.9
Kardeş Payı	1	0.9
Kertenke	1	0.9
Seksenler	1	0.9
Sensiz Olmaz	1	0.9
Yunus Emre	1	0.9
Toplam	109	100,0

Katılımcıların izledikleri dizilere göre dağılımı Tablo 5' de gösterilmiştir. Diriliş Ertuğrul dizisinin izlenme oranının çok yüksek olduğu tabloda görülmektedir. Tabloda 109 katılımcının 35' i (%32.1) Diriliş Ertuğrul, 10' u (% 9.2) Kırgın Çiçekler, 7' si (% 6.4) Arka Sokaklar, 7' si (% 6.4) Tatlı İntikam, 5' i (% 4.6) Bir Garip Aşk, 5' i (% 4.6) Kiralık Aşk, 4' ü (% 3.7) Aşk Yeniden, 4' ü (% 3.7) Kara Sevda, 3' ü (% 2.8) Eşkiya Dünyaya Hükümdar Olmaz, 3' ü (% 2.8) İlişki Durumu Karışık, 3' ü (% 2.8) Kurtlar Vadisi Pusu, 3' ü (% 2.8) Poyraz Karayel, 3' ü (% 2.8) Yeşil Deniz, 2' si (% 1.8) Akasya Durağı, 2' si (% 1.8) Kiraz Mevsimi, 2' si (% 1.8) Müdür Ne Yaptın, 1' i (% 0.9) Aile İşi, 1' i (% 0.9) Baba Candır, 1' i (% 0.9) Elif, 1' i (% 0.9) Filinta, 1' i (% 0.9) Hayat Şarkısı, 1' i (% 0.9) Hz. Yusuf, 1' i (% 0.9) Kardeş Payı, 1' i (% 0.9) ise Kertenke dizisini izledikleri görülmektedir.

Tablo 6: Öğrencilerin İzledikleri Dizilerin Nedenlerine Göre Dağılımı

Dizi İzleme Nedeni	Frekans	Yüzde
Macera / Aksiyon	20	18.3
Hüzün	2	1.8
Komedi	14	12.8
Heyecan	13	11.9
Eğlence	13	11.9
Tarih	27	24.8
Savaş	6	5.5
Duygusal	12	11.0
Silah	1	0.9
Toplam	108	99.1
	1	0.9
Toplam	109	100.0

Katılımcıların izledikleri dizilerin nedenlerine göre dağılımı Tablo 6’ da gösterilmiştir. Tarih nedeni dizi izleme nedenleri arasında ön plana çıkmaktadır. Tabloda 109 katılımcının 27’ si (%24.8) Tarih, 20’ si (18.3) Macera / Aksiyon, 14’ ü (12.8) Komedi, 13’ ü (11. 9) Heyecan, 13’ ü (11. 9) Eğlence, 12’ si (11. 0) Duygusal, 6’sı (5.5) Savaş, 2’ si Hüzün, 1’ i ise (0.9) Silah’ ı dizi izleme nedeni olarak belirtmişlerdir. Katılımcılardan 1 öğrenci (% 0.9) dizi izleme nedenini belirtmemiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Kişisel bilgi formu: Öğrencilere cinsiyet, yaş, sınıf, Anne baba eğitim durumu, Anne baba çalışma durumu gibi sorular yöneltilmiştir.

Anket formu: Öğrencilere en çok izlediği dizi, neden bu diziyi izlediği ve yaptığı resimde ne anlatmak istediği açık uçlu sorularla sorulmuştur.

Öğrenci resimleri: Öğrencilere “*en çok izlediğiniz dizi*” konusu çerçevesinde kuru boya, pastel boya ya da kurşun kalem tekniği ile A4 kağıdına resim yapmaları istenmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Veriler betimsel analiz tekniğiyle incelenmiştir. Betimsel araştırmalar, verilerin bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmada, en yaygın betimsel yöntem tarama çalışmasıdır. Çünkü araştırmalar, bireylerin, grupların ya da (bazen) fiziksel ortamların (okul gibi) özelliklerini (yetenekler, tercihler, davranışlar vb.) özetler (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2016: 23).

Değişkenlere yönelik betimsel istatistiklerin analizleri SPSS 23 programı kullanılarak .05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Öğrenci resimleri puanlanarak olumlu kazanım puanı ve olumsuz kazanım puanları oluşturulmuştur. Olumlu ve olumsuz kazanım puanı cinsiyet, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu ve sınıf değişkenlerine göre İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) ve İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testleri (Independent Samples T-Test) ile test edilmiştir.

3. Bulgular

Araştırma kapsamında toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Cinsiyet değişkenine göre olumsuz kazanım puanlarına ilişkin bulgular

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre olumsuz kazanım puanları İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testi ile test edilmiştir. Araştırma bulguları Tablo 7' de sunulmuştur.

Tablo 7: Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Olumsuz Kazanım puanlarına İlişkin İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{x}$	Ss	sd	t	p
Kız	48	6,75	4,665	107	3,346	,001
Erkek	61	10,48	6,505			

*p < ,05

Cinsiyete göre olumsuz kazanım puan ortalamaları İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testi Sonuçları Tablo 7' de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucunda kız öğrencilerin olumsuz kazanım puan ortalaması, erkek öğrencilerin olumsuz kazanım puan ortalamasından anlamlı ölçüde farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır. (t_{107} : 3. 346 p > .05).

3.2. Cinsiyet değişkenine göre olumlu kazanım puanlarına ilişkin bulgular

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre olumlu kazanım puanları İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testi ile test edilmiştir. Araştırma bulguları Tablo 8' de sunulmuştur.

Tablo 8: Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Olumlu Kazanım Puanlarına İlişkin İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{x}$	Ss	sd	t	p
Kız	48	15.13	4,698	107	2,044	,043
Erkek	61	13.00	5,871			

*p < ,05

Cinsiyete göre olumlu kazanım puan ortalamaları İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem T-Testi Sonuçları Tablo 8' de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucunda Kız öğrencilerin olumlu kazanım puan ortalaması, erkek öğrencilerin olumlu kazanım puan ortalamasından anlamlı ölçüde farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır. (t_{107} : 2,044 p > .05).

3.3. Baba eğitim durumuna göre olumsuz kazanım puanlarına ilişkin bulgular

Araştırmada baba eğitim durumuna göre olumsuz kazanım puanları İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) ile test edilmiştir. Araştırma bulguları Tablo 9 ve Tablo 10' da sunulmuştur.

Tablo 9: Öğrencilerin Baba Eğitim Durumuna Göre Olumsuz Kazanım Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Ss
İlkokul	15	9,87	5,680
Ortaokul	27	7,37	4,900
Lise	46	9,52	6,507
Üniversite	19	8,95	6,712
Toplam	107	8,93	6,056

Tablo 10: Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumuna Göre Olumsuz Kazanım Puanlarına İlişkin İlişkisiz Örneklem Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Gruplar Arası	94,947	3	31,649	,860	,465
Gruplar İçi	3792,455	103	36,820		
Toplam	3887,402	106			

P>.05

Tablo 9' da babaların mezun oldukları okul düzeylerine göre olumsuz kazanım puan ortalamaları İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi sonuçları verilmiştir. En yüksek olumsuz kazanım puanının 20 olduğu ölçekten olumsuz kazanım puanının ortanın altında (8,93) olduğu çıkarımı yapılabilir.

Baba öğrenim durumuna göre olumsuz kazanım puanı İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) testi sonuçları Tablo 10' da gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucunda baba eğitim durumuna göre olumsuz kazanım puanının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($F_{3-103}: ,860$ p >.05).

3.4. Baba eğitim durumuna göre olumlu kazanım puanlarına ilişkin bulgular

Araştırmada baba eğitim durumuna göre olumlu kazanım puanları İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) ile test edilmiştir. Araştırma bulguları Tablo 11 ve Tablo 12' de sunulmuştur.

Tablo 11: Öğrencilerin Baba Eğitim Durumuna Göre Olumlu Kazanım Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Ss
İlkokul	15	13,20	5,532
Ortaokul	27	14,93	4,938
Lise	46	13,17	5,509
Üniversite	19	14,58	5,786
Toplam	107	13,87	5,495

Tablo 11' de babaların mezun oldukları okul düzeylerine göre olumlu kazanım puan ortalamaları farkına ilişkin İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) sonuçları verilmiştir. En yüksek olumlu kazanım puanının 20 olduğu ölçekten olumlu kazanım puanının ortanın üstünde (13,87) olduğu çıkarımı yapılabilir.

Tablo 12: Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumuna Göre Olumlu Kazanım Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Gruplar Arası	68,676	3	22,892	,753	,523
Gruplar İçi	3131,492	103	30,403		
Toplam	3200,168	106			

P>.05

Baba öğrenim durumuna göre olumlu kazanım puanı ilişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi testi sonuçları Tablo 12' de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucunda baba eğitim durumuna göre olumlu kazanım puan ortalamasınının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. ($F_{3-103}: ,753$ p >.05).

3.5. Anne eğitim durumuna göre olumsuz kazanım puanlarına ilişkin bulgular

Araştırmada anne eğitim durumuna göre olumsuz kazanım puanları ilişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) ile test edilmiştir. Araştırma bulguları Tablo 13 ve Tablo 14' de sunulmuştur.

Tablo 13: Öğrencilerin Anne Eğitim Durumuna Göre Olumsuz Kazanım puanlarına ilişkin Betimleyici İstatistikler

Eğitim Durumu	N	$\bar{x}$	Ss
İlkokul	35	9,60	6,208
Ortaokul	33	8,39	5,809
Lise	38	8,82	6,298
Üniversite	2	5,50	2,121
Toplam	108	8,88	6,046

Tablo 13' de annelerin mezun oldukları okul düzeylerine göre olumsuz kazanım puan ortalamaları farkına ilişkin ilişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi sonuçları verilmiştir. En yüksek kötülük puanının 20 olduğu ölçekten olumsuz kazanım puanının ortanın altında (8,88) olduğu çıkarımı yapılabilir.

Tablo 14: Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumuna Göre Olumsuz Kazanım puanlarına İlişkin İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Gruplar Arası	48,946	3	16,315	,439	,725
Gruplar İçi	3862,489	104	37,139		
Toplam	3911,435	107			

P>.05

Analizi (One- Way Anova) testi sonuçları Tablo 14' de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucunda anne eğitim durumuna göre olumsuz kazanım puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($F_{3-104}: ,439$ p >.05).

3.6. Anne eğitim durumuna göre olumlu kazanım puanlarına ilişkin bulgular

Araştırmada anne eğitim durumuna göre olumsuz kazanım puanları Tek Yönlü ANOVA ile test edilmiştir. Araştırma bulguları Tablo 15 ve Tablo 16' da sunulmuştur.

Tablo 15: Öğrencilerin Anne Eğitim Durumuna Göre Olumlu kazanım İyilik puanlarına ilişkin Betimleyici İstatistikler

Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Ss
İlkokul	35	12,89	5,794
Ortaokul	33	14,39	4,776
Lise	38	14,32	5,891
Üniversite	2	16,00	1,414
Toplam	108	13,91	5,483

Tablo 15' de annelerin mezun oldukları okul düzeylerine göre olumlu kazanım puan ortalamaları farkına ilişkin İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi sonuçları verilmiştir. En yüksek iyilik puanının 20 olduğu ölçekten olumlu kazanım puanının ortanın üstünde (13,91) olduğu çıkarımı yapılabilir.

Tablo 16: Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumuna Göre Olumlu Kazanım puanlarına İlişkin İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Gruplar Arası	59,442	3	19,814	,653	,583
Gruplar İçi	3157,632	104	30,362		
Toplam	3217,074	107			

P>.05

Anne öğrenim durumuna göre olumlu kazanım puanı İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) testi sonuçları Tablo 16' da gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucunda anne eğitim durumuna göre olumlu kazanım puan ortalamasının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($F_{3-104}; ,653 p >.05$).

3.7. Sınıflara göre olumsuz kazanım puanlarına ilişkin bulgular

Araştırmada sınıflara göre kötülük puanları İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) ile test edilmiştir. Araştırma bulguları Tablo 17 ve Tablo 18' de sunulmuştur.

Tablo 17: Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Olumsuz Kazanım Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Sınıf	N	$\bar{X}$	Ss
5. sınıf	35	9,31	6,272
6. sınıf	35	8,29	6,502
7. sınıf	39	8,00	5,405
Toplam	109	8,83	6,036

Tablo 17' de öğrencilerin devam ettikleri sınıf düzeylerine göre olumsuz kazanım puan ortalamaları farkına ilişkin İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans

Analizi sonuçları verilmiştir. En yüksek olumsuz kazanım puanının 20 olduğu ölçekten kötülük puanının ortanın altında (8,83) olduğu çıkarımı yapılabilir.

Tablo 18: Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Olumsuz Kazanım Kötülük puanlarına İlişkin İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Gruplar Arası	42,342	2	21,171	,576	,564
Gruplar İçi	3892,686	106	36,723		
Toplam	3935,028	108			

P>.05

Çalışma grubunun öğrenim gördükleri sınıflara göre olumsuz kazanım puanı tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 18' de gösterilmiştir. İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) testi sonuçları öğrencilerin okudukları sınıflara göre olumsuz kazanım puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. ($F_{2-106}: ,576$ $p >.05$).

3.8. Sınıflara göre olumlu kazanım puanlarına ilişkin bulgular

Araştırmada sınıflara göre olumlu kazanım puanları İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) ile test edilmiştir. Araştırma bulguları Tablo 19 ve Tablo 20' de sunulmuştur.

Tablo 19: Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Olumlu Kazanım Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Sınıf	N	$\bar{X}$	Ss
5. sınıf	35	13,86	6,010
6. sınıf	35	13,86	5,756
7. sınıf	39	14,08	4,787
Toplam	109	13,94	5,466

Tablo 19' da öğrencilerin devam ettikleri sınıf düzeylerine göre olumlu kazanım puan ortalamaları farkına ilişkin İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) sonuçları verilmiştir. En yüksek olumlu kazanım puanının 20 olduğu ölçekten olumlu kazanım puanının ortanın üstünde (13,94) olduğu çıkarımı yapılabilir.

Tablo: 20 Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Olumlu Kazanım puanlarına İlişkin İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Gruplar Arası	1,210	2	,605	,020	,980
Gruplar İçi	3225,341	106	30,428		
Toplam	3226,550	108			

P>.05

Çalışma grubunun öğrenim gördükleri sınıflara göre olumlu kazanım puanı İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) testi sonuçları Tablo 20' de gösterilmiştir. İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) testi sonuçları öğrencilerin okudukları sınıflara

göre olumlu kazanım puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. ($F_{2-106}; 576 p > .05$).

4. Sonuç

Çocukların televizyonda en çok hangi programları izlediklerini araştıran Cesur ve Parker (2007) çalışmalarında, çocukların sadece çocuk dünyasına ilişkin programları takip etmediklerine ve büyük çoğunluğunun yetişkin dünyasına seyirci olduklarını işaret etmektedirler. Çalışmada çocukların en sevdikleri programlar sıralamasında % 30 gibi bir oranla diziler birinci sırada yer almaktadır. Çocukların dizi izleme oranının yüksek olduğu bulgusundan hareketle ortaokul düzeyindeki öğrencilerin en çok izledikleri diziler araştırılmış, bu dizilerin çocuklar üzerinde olumlu olumsuz etkilerinin neler olduğu çocukların kendi çizdikleri resimler üzerinden incelenmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre ortaokul düzeyindeki öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre olumlu kazanım puanlarına ilişkin Bağımsız Örneklem T- Testi sonuçlarına göre Kız öğrencilerin olumlu kazanım puan ortalaması, erkek öğrencilerin olumlu kazanım puan ortalamasından anlamlı ölçüde yüksektir. (Kızlar: 15.13, erkekler: 13.00). Ortaokul düzeyindeki öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre olumsuz kazanım puanlarına ilişkin Bağımsız Örneklem T- Testi sonuçlarına göre kız öğrencilerin olumsuz kazanım puan ortalaması, erkek öğrencilerin olumsuz kazanım puan ortalamasından anlamlı ölçüde düşüktür (Kızlar: 6.75, erkekler: 10.48). Bir öğrenci olumlu ve olumsuz kazanım puanları ölçeğinden en fazla 20, en az 4 puan alabilmektedir. Erkek ve kız öğrencilerin cinsiyet özellikleri düşünüldüğünde beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Kız ve erkeklerin ortalama olumlu kazanım puanları dikkate alındığında öğrencilerin olumlu kazanım puanları orta iyi arası derecelendirilebilir. Olumsuz kazanım ortalama puanları ise erkeklerde orta derecede, kız öğrenciler düşük olduğu söylenebilir. Ölçekten alınabilecek olumlu ve olumsuz puanların en yükseği 20 olduğu değerlendirildiğinde, olumlu kazanım puan ortalamasının 14 puan olması sevindiricidir. Diğer taraftan olumsuz kazanım puan ortalamasının yaklaşık 8.50 olması yine 20 puan üzerinden değerlendirildiğinde görece endişe edilmeyecek bir durumdur.

Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin olumlu kazanım puan ortalamalarına ilişkin İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) sonuçlarına göre olumlu kazanım puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır (ortalama: 13.87). Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin olumsuz kazanım puan ortalamalarına ilişkin İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) sonuçlarına göre olumsuz kazanım puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır (ortalama: 8.93).

Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin olumlu kazanım puan ortalamalarına ilişkin İlişkisiz Örneklem İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) sonuçlarına göre olumlu kazanım puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır (ortalama: 13.91). Fakat ilkökul mezunu annelerin çocuklarının olumlu kazanım puan ortalamalarının, üniversite mezunu annelerin çocuklarının olumlu kazanım puan ortalamalarından düşük seviyede

olduğu görülmektedir. Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin olumsuz kazanım puan ortalamalarına ilişkin İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) sonuçlarına göre olumsuz kazanım puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır (ortalama: 8.88). Benzer şekilde ilköğretim mezunu annelerin çocuklarının olumsuz kazanım puan ortalamalarının, üniversite mezunu annelerin çocuklarının olumsuz kazanım puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sınıf değişkenine göre öğrencilerin olumlu kazanım puan ortalamalarına ilişkin İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) sonuçlarına göre olumlu kazanım puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır (ortalama: 13.94). Öğrencilerin sınıf seviyeleri yükseldikçe olumlu kazanım puanlarında da yükseliş olduğu görülmektedir. Sınıf değişkenine göre öğrencilerin olumsuz kazanım puan ortalamalarına ilişkin İlişkisiz Örneklemeler İçin Tek faktörlü Varyans Analizi (One- Way Anova) sonuçlarına göre öğrencilerin olumsuz kazanım puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır (ortalama: 8.83). Öğrencilerin sınıf seviyeleri yükseldikçe olumsuz kazanım puanlarında düşüş olduğu görülmektedir.

Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre olumlu kazanım puanlarının yüksek, olumsuz kazanım puanlarının düşük olması, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla olumsuz örnek içeren dizileri izledikleri sonucu çıkarılabilir.

Kaynakça

- Artut, K. (2004). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 3. bs., Ankara .
- Aydeniz, H.(2013). Medyayı Tanımak, 3. bs., Ankara.
- Baran, T. (2014). BARAN, Serhat “Televizyon Programları Sembolik Tüketim ve Toplumsal Yansımaları”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 116 (Özel Sayı 1), 71-175.
- Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2007). Sanat Eğitimi ve Öğretimi: Eğitimin Her Kademesine Yönelik Yöntem ve Tekniklerle, Pegem A Yayıncılık, 2. bs., Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. & Kılıç Ç., E. & Akgün, Ö. E. & Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016) Betimsel Araştırma Yöntemleri, Pegem Akademi 20. bs.
- Cerci, S. (2014). “Türk Televizyon Dizilerinin Küresel Başarısı: Evrensel İnsan Yaklaşımı”, 28, 1-12.
- Cesur, S. & Paker, O. (2007). “Televizyon ve Çocuk: Çocukların TV Programlarına İlişkin Tercihleri”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19, 106-125.

- Cılızoğlu, G., Y. (2011). "Kitle İletişim Araçlarında Yer Alan Kurgusal Sosyal Mesajlar: Televizyon Dizilerinde Kitleselleştirilen Deđerlere yönelik Bir Analiz", Kitle İletişim Araçlarında Yer alan Kurgusal Sosyal Mesajlar, 6, 60-100.
- Erdoğan, Y. & Ekşi, H. & Tektaş A. (2012). "Medya ve Şiddet: Mafya Dizileri Üzerine Karma Bir Araştırma", Deđerler Eğitimi Dergisi, 10, 83-116.
- Geçer, E. (2015). "Türk Dizileri Üzerine Kültürel ve İdeolojik Bir Deđerlendirme "Made in Turkey", Mütefekkir Aksaray Üniversitesi İslami Bilgiler Fakültesi Dergisi, 2, (3), 13-23.
- Kara, T. (2011). "Görsel Medyanın Aile Biretleri Üzerindeki Etkisi Üzerine Bir Araştırma", T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu Türk Uzmanlık Tezi, Manisa .
- Kırıšođlu, O., T. (2005). " Sanatta Eđitim.: Görmek, Öđrenmek; Yaratmak", Pegem Yayıncılık, bs. 3, Ankara.
- Köse, A. (2014). "Değişimin Gölgesindeki Gelenek:Popüler Diziler ve Farklılaşan Ad Verme Kültürü" Milli Folklor Dergisi, 26, (101), 291-306.
- Mete, M. (1999). "Televizyon Yayınlarının Türk Toplumunu Üzerindeki etkisi" Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Önder, M. (2008). "Medya Kıskaçındaki Çocuklar", Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi 2008, 4, 183-190.
- Pencere, D. & Yılmaz, E. (2014). "Demođrafik Değerşkenler ve Dizi Türünün Dizi Tanıtım Mejralarına Etkisi Üzerine Bir Araştırma", İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 2, (1), 1-10.
- İlaslan, S. (2014). "Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Kuruluşu Üzerine Temel Tartışmalar: Kalkınma,Eğitim ve Milli Güvenlik", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 69, (3), 481-510.
- İşçibaşı, Y. (2003). "Çocuğun Sosyalleşmesinde Aile-Televizyon İlişkisi",Kurgu Dergisi, 2003, 20, 143-147.
- Şen, B., G. & Sevim, Y. (2012). "Çocukların Televizyonun Olumsuz Etkilerinden Korunmasına İlişkin Anne Baba Tutumlarının Deđerlendirilmesi", Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 3, 219-230.
- Şirin, M., R. (2006). "Televizyon Çocuk ve Aile:Yeni Çocukluđun Televizyon Sarmalı", İz Yayıncılık 3. bs., 2006.
- Tanrıöver, H., U. (2012). "Türkiye'de Televizyon Yayıncılığı 2011", İstanbul Ticaret Odası Yayınları,
- Tanrıvermiş, Ş. (2007). "Televizyon Dizilerindeki Erkek İmgesi", Yüksek Lisans Tezi TC İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Taşkesen, O, & Güncü, A. (2009).“Uluslararası Mimarlar ve Çocuk Kongresi”
Bildiriler, 127-135.
- Yavuzer, H. (2015). “Resimleriyle Çocuk:Resimleriyle Çocuęu Tanıma”, Remzi
Kitabevi, bs.19.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Modelleri”,
Seçkin Yayıncılık, bs. 8.

Journal of Strategic Research in Social Science
(JoSReSS)

ISSN: 2459-0029

www.josress.com

2018 © All Rights Reserved